

SNEŽNIK

INFORMATIVNO PROPAGANDNI ČASOPIS OBČINE ILIRSKA BISTRICA

cena 50 SIT

AVGUST 1992, št. 4

24. poletni pohod na Snežnik

Bistriško Planinsko društvo "Snežnik" je svojo 85-letnico proslavilo kar na vrhu Snežnika v družbi planinskih prijateljev iz vse Primorske, zamejstva in drugih koncev Slovenije. Na Snežnik je iz Ljubljane prispel tudi pismeni pozdrav predsednika predsedstva MILANA KUČANA.

Dolgoletni vodja bistriškega planinstva VOJKO ČELIGOJ je spregovoril o prehojeni, 85 let dolgi planinski poti, ter izrazil željo, da bi v prihodnje društvu uspelo uresničiti čim več načrtov: urediti postojanke, trajno rešiti problem vzdrževanja snežniške ceste, se telefonsko povezati s svetom, pravno urediti planinsko lastništvo itd.

JOŽE DOBNIK, podpredsednik Planinske zveze Slovenije, je pohvalil delo bistriškega planinskega društva, zlasti pa njegovo prizadevanje delo z mladimi in pri ohranjanju naravnih lepot Snežnika. Planincem so ob visokem jubileju čestitali še JOŽE ROLIH, predsednik ilirskobistriškega izvršnega sveta, ter predstavniki planinskih društev, ki so se udeležili pohoda.

Bistričan NIKO KRAŠOVEC je prejel posebno priznanje za prehojenih šest transverzalnih poti. Bronasti znak PZS pa so prejeli mladi planinci LUKA VALENCIČ, ANDREJA GOMBAČ, KRISTINA ČELIGOJ TER MOJCA IN ADRIJANA GRLJ. Planinec udeleženec z najdaljšim planinskim stažem je bil Ljubljčan STANKO PEČAR, rojen istega leta kot bistriško planinsko društvo in s planinskim stažem, dolgim 71 let. Ob koncu slovesnosti, ki so jo popestrili FRANE DOLGAN z recitacijami in pevski zbor Društva upokojencev iz Bistrice, je JOŽE DOBNIK odkril razgledno ploščo, ki jo je izdelal Anton Šavli iz Kobarida, postavili pa planinci domačini.

Nov zvon v Jelšanah

Nekaj minut čez 15. uro 14. novembra 1942 je italijanska oblast z zvonika cerkve v Jelšanah snela največjega izmed treh zvonov, ga odpeljala in ga bržkone pretopila v kak top. Podobno usodo je doživela še vrsta primorskih zvonov. Ko je gospod JOŠKO KOVAČIČ prišel v Jelšane za župnika, je najprej poskrbel za popravilo streh, tako da je zvon moral počakati do zdaj.

730 kilogramov težak zvon so ulili v žalskem Ferralitu in je 1037. ("opus 1037") zvon, ki so ga izdelali v tej firmi. Med prve zvonove, ki so jih ulili v Žalcu, sodi tudi zvon cerkve v Knežaku. Sredstva za jelšanski zvon so zbrali župljani in PETER REBERC.

Po 50 letih (le tri mesece prej) se je iz "ješivske" cerkve spet oglasil še tretji zvon. Posvečen je zaščitniku gasilcev, sv. Florijanu, blagoslovil pa ga je koprski škof, gospod METOD PIRIH, ki je izrazil željo, da bi zvon zvonil predvsem v miroljubne namene in za dobro razumevanje med sosedi. (Fotografiji sta iz arhiva cerkve v Jelšanah.)

zapolnil 50-letno vrzel

Po 13 mesecih zapora spet doma

MILE STRAJNIČ iz Ilirske Bistrice se je po 13 mesecih, prebitih v vojaških zaporih, vrnil z odpustnico z naslednjo obrazložitvijo: "...poslan na nadaljnje prestajanje kazni v svoji republiki - državi."

Mile Strajnič, kapetan prvega razreda, je bil nazadnje poveljnik tankovske enote v Pivki. 27. junija je dobil ukaz, naj s svojo enoto krene na zahodno mejo, ki da so jo zasedli Italijani. Ko je po napadu slovenske TO na jugoslovansko vojsko v Rožni dolini (takrat je bil s svojo enoto na mejnem prehodu Vrtojba) uvidel, v kakšno vojno je proti svoji volji vpleten, se je s svojo enoto predal slovenski vojski. Ko so ga po 12 dneh spustili domov, ga je iz Postojne po telefonu poklical polkovnik Stanislav Stopar in ga z zagotovilo, da se mu ne bo nič zgodilo, nagovoril, naj se vrne v službo. Takoj po vrnitvi "v službo" ga je prišla vojaška policija in ga vtaknila v ljubljanski vojaški preiskovalni zapor. Čez mesec dni so ga s helikopterjem prepeljali v Sarajevo in ga tam obsodili na dve leti zapora. Po pritožbi na višje sodišče v Beogradu so ga obsodili na še dodatno leto zapora. Po dveh mesecih so ga premestili v vojaški zapor v Nišu, kjer je bil zaprt s še šestimi oficirji (Hrvati in Muslimani). Večina ostalih zapornikov je bila zajeta med boji za Vukovar.

Oktobra 1991 je bil oficir Strajnič črtan iz evidence JLA, pridobil si je slovensko državljanstvo, kljub temu pa je vseh deset mesecev niškega zapora moral nositi uniformo jugoslovanske vojske, ni pa prejemal polovice osebnega dohodka, ki sicer pritiče zaprtim oficirjem JA. Spomladi letos so mu že najavili, da ga bodo zamenjali za pomembnega

srbskega oficirja, ujetnika slovenske TO, pa iz tega ni bilo nič.

Predstavniki mednarodne organizacije Rdečega križa so zapornike obiskovali enkrat mesečno. Vsi zaprti oficirji so pri njih in upravi zapora nenehno zahtevali, naj jim dovolijo oziroma omogočijo vrnitev v svoje države. Po sporazumu med Paničem in Greguričem o zamenjavi ujetnikov po načelu vsi za vse, je 14. avgusta prek Nemetina pri Osijeku prispel v Zagreb in po nekaj dneh domov.

Mile Strajnič pravi, da ga v javno "izpoved" silita njegova vest in lojalnost do slovenske države, saj po 13 mesecih zapora in psihičnih pritiskov enostavno ne more biti kar tiho. Ima ženo Slovenko in sina, želi ostati v Ilirski Bistrici in se tu zaposliti.

Dragica Prosen

GRAFIČNI ATELJE

RAČUNALNIŠKA PRIPRAVA,
REPROGRAFIJA, RETUŠA,
MONTAŽA, KOPIRANJE,
SERIGRAFIJA, OFFSET,
KARTONAŽA, KNJIGOVEZNICA

66250 ILIRSKA BISTRICA,
BAZOVIŠKA CESTA 40,
TEL. FAX.: 38 (0)67 / 81-297

Življenje v zbirnem centru

V bistrškem zbirnem centru so trenutno nastanjeni 403 begunci, od teh je precej več kot polovica otrok. V avgustu so prejeli pomoč iz Siene (166 zavojev s priborom za osebno higieno, pleniciami, otroško hrano...), ki so jo zbrali sienska pokrajinska uprava za socialne zadeve in razne mirovniške skupine. 70 000 šilingov vredno pomoč je v Bistrico pripeljal avstrijski podjetnik Unter Weger iz Thalasslinga blizu Lienza. Gre za izdelke lastne firme: marmelado, sokove in univerzalni tekoči detergent, namenoma izdelan za potrebe beguncev. V soboto, 15. avgusta, so pomoč pripeljali tudi iz Devina-Nabrežine, zbrala pa sta jo tamkajšnji smučarski klub in planinsko društvo (pribor za osebno higieno).

Zbirni center so obiskali tudi predstavniki Ministrstva za delo ter republiškega ter regionalnega Zavoda za delo, zanimali pa so se za POTEK IZVAJANJA JAVNIH DEL - konkretno v zbirnem centru. Srečali so se z učiteljico, medicinsko sestro in zdravnico, ki so goste seznanile z vsebino in težavami pri delu. Ugotovili so, da bodo morali glede na obstoječe potrebe dejavnosti dodatno kadrovsko okrepiti. Mimogrede še to, da bi morali v bližnjem šolskem letu v Sloveniji zaposliti še najmanj 460 učiteljev za 17 000 otrok-beguncev. Ker Slovenija ne premore toliko nezaposlenih učiteljev, bodo zaposlili podobne profile. PROGRAME ZA JAVNA DELA že zbirajo, zato pozivajo vse zainteresirane, da pravočasno oddajo svoje programe.

Ženske iz Bosne in Hercegovine v molitvenem prostoru zbirnega centra IN ŠE VABILO

Bistričani se lahko oglasijo na občinskem SEKRETARIATU ZA GOSPODARSTVO, kjer bodo dobili dodatne informacije.

Krajevna organizacija Rdečega križa Ilirska Bistrica je na semanji dan, 17. avgusta, postavila stojnico, na kateri so ženske iz BIH prodajale svoje kvačkane in pletene izdelke. Z obiskom stojnice so bile zadovoljne, za prihodnji sejem pa bodo poskrbele, da bo njihova stojnica vidnejše označena in še bolj založena. Spretno pletilje iz Bosne delajo tudi po naročilu.

V tretji številki Snežnika smo objavili pismo Vojka Rožanca, tokrat objavljamo odmev nanj.

SEDANJI BLAGAJNIK ZELENIH IL. BISTRICE NI IN NE MORE BITI ČLAN KLUBA "HODNIKOV MLIN"

Zeleni Il. Bistrice se bolj ali manj zavedamo časa, v katerem živimo, pa tudi stopnje razvitosti in vloge naše občine v novi državi. Zato se po svojih močeh trudimo nenazadnje tudi za turistični in kulturni razvoj našega mesta. Zadalji smo si nalogo obnoviti vsaj en stari bistriški mlin in žago. Hvaležni smo gospodu Hodniku, ki nam je ponudil v najem svojo znamenito domačijo ob reki Bistrici. Seveda pa se želja ne da uresničiti čez noč, še manj pa brez denarja.

Izvršni odbor stranke se je odločil, da bomo denar pridobili s prirejanjem zabavnih prireditev in sponzorstvi. Naša prizadevanja so bila plodna in na računu za obnovo Hodnikovih mlinov se je nabral lep kupček denarja (cca. 12 000 DEM). Ves izkupiček smo seveda zaradi t.i.m. ohranjanja vrednosti prelevili v obveznice in marke ter jih zaupali našemu vrlemu blagajniku.

V času obnove bivših galerijskih prostorov v Hodnikovem mlinu se je naši stranki pridružilo precej mlajših Bistričanov, ki so na stvari gledali nekoliko drugače in našemu vrlemu blagajniku je postalo jasno, da se bo moral ukloniti novim idejam ali oditi. In tako je izbral najbolj neumno varianto in odšel - seveda z vsem neporabljenim denarjem. Koliko ga točno še je, ve sicer samo on, vseeno pa tega ne bo težko ugotoviti, ko se bomo o teh stvareh lahko uradno pogovarjali.

Ta kratek uvod naj služi nepoučenemu bralcu v razlago članka, ki ga je poslal v

PISMO

javnost gospod V. Rožanc, češ, da treba mene ustaviti. V njem omenja kup neresnic in žalitev. Jaz predsednik stranke lahko razpolagam denarjem stranke le ob sopodpisu vs enega od treh overjenih podpisnikov, virmana ali čeka na SDK-ju. G. Rožanc prisostvoval ustanovnemu zboru kluba, torej ni član kluba, še manj pa njegov blagajnik.

Pogodba o najemu prostorov s stranke kluba Hodnikov mlin je bila podpisana s soglasjem večine članov izvršnega odbora stranke, ki so po sklepu stranke svoje soglasje izjavili pismeno. Izjava, da le-ti niso vedeli, podpisujejo, je vsekakor žaljiva. Drugo dejstvo pa je, da s tem soglasjem stranka ni ustanovila kluba, temveč je klub oddala v najem prostore in s tem v obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe s g. Hodnikom in stranko. (O pogodbi obveznostih kdaj drugič, recimo, ko klub zaradi samovolje, arogance in s te krivde g. Rožanca prenehal delovati. Gospod bivši blagajnik dela tudi vel napako s tem, ko trdi, da naj bi poravnava obveznosti kluba do Setnikarja, lastnika trgovine Pod vrta, katerim ima klub zelo dobre in korekne odnose. Do firme pa svoje obveznosti redno izpolnjuje. Finančni in drugi vidiki poslovanja pa so tako ali tako izključno domeni poslovnih partnerjev.

G. Rožancu nočem nič žalega, niti obsojam njegove nedoraslosti izzivom takšni ali drugačni življenjski p... zamerim pa mu, da ni sposoben reševati osebnih konfliktov na kakšen drugač... bolj "moški" način.

Prihodnja skupščina Zelenih Il. Bistrice pa naj pokaže, kdo in kaj med ljudmi velja.

Janko Poklar

NOVA Tel. št. 067/81-285
STARA TEL. št. 067/82-402

Podbeže 39
Ilirska Bistrica

UGODEN NAKUP:

- GRADBENEGA MATERIALA
- VODOINSTALACIJSKEGA MATERIALA
- MATERIAL ZA CENTRALNO OGREVANJE
- KOMBINIRANE PEČI ZA ETAŽNO OGREVANJE
- KERAMIKA IN SANITARNA KERAMIKA

PONUDBA MESECA

- STROPNI NOSILCI SVIH DIMENZIJ
- OKENSKES IN VRATNE PREKLADNE

IZDELUJEMO:

- GARAŽNA VRATA, PROTIPOŽARNA VRATA, OGRAJE, VOZIČKI
- KLJUČAVNIČARSKA STORITVE PO NAROČILU KUPCEV

KUPCEM NUDIMO MOŽNO
PLAČILA NA OBROKE
IN S KARTICO ACTIVA

ROJSTVA, POROKE, SMRTI

V juliju se je rodilo pet Bistričanov, zakonsko zvezo so sklenili trije, preminulo pa je devet domačinov.

OB KONCERTU TENORISTA

Sava Pugla

Nova oddelka v glasbeni šoli

Bistrica je v mnogočem nerazvito in "zaspano" mesto (ne samo v teh vročih poletnih dneh), tega pa ne bi mogli trditi za kulturno dogajanje, ki po mojem mnenju ne zaostaja za npr. Sežano (kljub Kulturnemu domu Srečka Kosovega) ali Postojno; v nekaterih segmentih je celo bolj razgibano.

Če se osredotočim le na glasbene prireditve, je ena od razlik v primerjavi s prej omenjenima občinama ta, da v Bistrici tvorijo glasbeno dogajanje predvsem domači izvajalci, kar je pomembna kvaliteta. To omogoča kontinuiteto v dogajanju in je lahko v prihodnje tudi osnova za prirejanje vsakoletnega ciklusa koncertov, npr. glasbenega abonmaja, za začetek sestavljenega, recimo, iz petih, šestih koncertov, kjer bi se poleg bistriških glasbenikov predstavila že uveljavljena imena iz Kopra, Trsta, Ljubljane, Reke...

Vse te misli so se porajale organizatorjem po uspelem koncertu tenorista Sava Pugla v soboto, 1. avgusta. Koncert je bil vsekakor svojevrsna poživitev bistriške glasbene scene in še en dokaz, da imamo tudi v našem mestu dovolj dobrih glasbenikov, uveljavljenih tudi v tujini.

Savo Pugla je pevec v zboru operne hiše v Bielefeldu (severno Porenje, Nemčija), njegove ambicije pa so usmerjene v kariero opernega solo pevc. Nastop,

pripravljen v sodelovanju s flavtistom Adnanom Zubčevićem in spodaj podpisanim kot klavirskim korepetitorjem, je bil za Bistrico v marsičem nevsakdanji kulturni in tudi družabni dogodek. V atriju Doma na Vidmu se je zbralo nepričakovano veliko število poslušalcev. Razlogov za ta izjemen odziv je več: nastop Bistričana, ki je v tujini "začel iz nič" in dosegel uspeh, atraktivni program opernih arij in uspešnic "a la Pavarotti", predstavitev atrija Doma na Vidmu kot novega prizorišča kulturnih dogajanj. Radovedneži, ki so napeto pričakovali ta dogodek, so prišli na svoj račun.

Savo si je v štirih letih udejstvovanja v Nemčiji pridobil precejšnjo tehnično pevsko kulturo in na koncertu pokazal, da je pevec izrednega volumna glasu, kar je soliden temelj za pridobivanje še večje pevske in izrazne globine v interpretacijah. To je bil njegov prvi celovečerni nastop. Zato je razumljivo, da je bil pri izvajanju prve pesmi zadržan, kar pa je po vzpostavljenem stiku s poslušalci hitropremagal. Vzdušje na koncertu je bilo res izredno, kar je Savo ustrezno izkoristil v kvalitativnem stopnjevanju in vse močnejši kreativni napetosti.

Program je bil zelo primeren poletnemu razpoloženju in vendar interpretativno precej zahteven. Razpoloženski viški so bili doseženi v kanconah "Musica

proibita" in "Torna a surriento", Verdijevi ariji "Balada vojvode", dveh Puccinijevih arijah: "Addio, fiorito asil" in neprekosljivi "E lucevan le stelle", in seveda v obeh dodatkih: "Dein ist mein ganzes Herz" (iz Leharjeve operete Dežela smehljaja) ter večni "O sole mio". Skratka, vsi ljubitelji vokalne glasbe in lepih melodij so lahko prišli na svoj račun.

Za dva imenitna glasbena intermezza v programu je poskrbel flavtist Adnan Zubčević. Poslušalce je navdušil z mojstrsko izvedbo dveh skladb: lirčno poetične "Orfejeve pesmi" skladatelja Glucka in predvsem virtuosnih Geninovih variacij na temo Beneškega karnevala.

Vsekakor je potrebno omeniti domiselno pripravljeno sceno (izvirna dekoracija odra, svečniki, reflektorji, projekcija diapozitiva), ki je pomembno vplivala na vzdušje in še podčrtala celoten učinek (tu se moram tudi jaz posebej zahvaliti avtorjem Aleksu Batisti, Marku Gorišku in arhitektu Pavlu Žnidaršiču).

Prireditelj koncerta - ZKO, ki jo pooseblja g. Dimitrij Bonano - je tokrat "zadel v polno" in zato niso nerealna razmišljanja v uvodu članka o širši programski zasnovi ciklusa koncertov. O tem bi kazalo spregovoriti še nekaj besed, vendar kdaj drugič.

Bojan Glavina

Adnan Zubčević

Že dobrega pol leta na bistriških ulicah srečujemo nov obraz... ali pa ga bežno ujamemo v mimovozeči katri z nalepko "BIH". Vemo še, da igra flauto in da zelo dobro govori slovensko.

- Kdo še je Adnan Zubčević?

Rojen sem v Trebinju, ki je od Dubrovnika oddaljeno 30 kilometrov. V Dubrovniku sem obiskoval srednjo glasbeno šolo (flavta) in končal glasbeno akademijo v Ljubljani. Že v času študija sem precej nastopal po Sloveniji in ohranil sem jo v lepem spominu. Odigral sem številne koncerte širom bivše Jugoslavije, sodeloval sem na festivalu moderne glasbe v Italiji (1979), do odhoda iz Trebinja pa sem bil prvi flavtist dubrovniškega festivalskega orkestra. V Dubrovniku sem tudi sicer imel precej solističnih koncertov, nastopal pa sem na vsakoletnih poletnih igrah.

- Katera pot lahko pripelje dubrovniškega umetnika v malo mesto Ilirska Bistrica?

Glede na vse, kar se je jeseni dogajalo v Trebinju, sem predpostavljala, kaj se bo zgodilo. Žal se je zgodilo v najhujši možni varianti. Prek prijateljev v Ljubljani sem izvedel za razpisano prosto mesto v glasbeni šoli v Ilirski Bistrici in se tako odločil za odhod. V Trebinju sem pustil novo hišo z elektronskim studijem, "spokali" vse, kar se je dalo "spokati" v kitaro in odšel. Že dva meseca ne morem priti v stik z mamo in sorodniki v Trebinju in ne vem, kaj je z njimi.

- Kako vi občutite Bistrico in njeno glasbeno sceno?

Še kot študent sem nastopal v vaši kinodvorani in Bistrica mi je bila že takrat všeč. V njej se dobro počutim, saj je priščno in lepo mesto. Nisem si

predstavljala, da bi v majhnem mestu, kakršno je Bistrica, lahko našel na tako pestro glasbeno življenje in da bi v njem lahko uresničeval svoje ambicije. Spoznal sem krasne ljudi, občutek imam, da sem spoznal krog ljubiteljev glasbe, znotraj katerega se zelo dobro razumemo.

Doslej sem pred bistriško publiko nastopal petkrat, s posebnim užitkom pa na humanitarnem koncertu v cerkvi sv. Petra in na sobotnem koncertu (1. avgusta, op.p.) v Domu na Vidmu. Z Bojanom Glavino, s katerim zelo dobro sodelujeva, pa pripravljava še en koncert.

- Kako ocenjujete delo bistriške glasbene šole?

S kolektivom v šoli sem zelo zadovoljen, dobro pa se razumem tudi z učenci, ki jih učim igrati flauto in kitaro. Vtis imam, da

imate v Bistrici precej mladih glasbenih talentov. Da je kvaliteta šolenc oziroma njenih kadrov zelo visoka, dokazujejo tudi uspehi. Na državnem prvenstvu je Jan Bratož v kategoriji do 14 let dosegel prvo mesto med 34 konkurenti, Gregor Mavrič pa drugo mesto v kategoriji do 12 let - oba klavir. Bistrica je najmanjše slovensko mesto s toliko nagradami, kar tudi nekaj pove.

- Vas lahko vprašam po načrtih?

Raje ne. Spoznal sem, da se vse tisto, kar sem kdaj načrtoval, običajno ni udejanjilo, zato raje plavam... in čakam, kaj bo.

Dragica Prosen

Adnan Zubčević (levo) s kolegoma Bojanom Glavino in Savom Puglom (slika D.P.)

37 let tujine

Po 37 letih se je v Ilirsko Bistrico vrnil slikar JOŽE KOPRIVA. Gospod Kopriva živi v Parizu, kjer je svoje akvarele, olja in pasteje razstavljal v Italiji, ZDA, Franciji in drugod. Trenutno upodablja stare bistriške motive v svojem rojstnem "guranjem kraji", v Sibiriji. V začetku septembra bo v Domu na Vidmu prodajna razstava njegovih del, izkupiček od prodanih del pa bo namenil pomoči beguncem.

**transport
ilirski bistrica**

NOVOSTI V KNJIŽNICI

STROKOVNA LITERATURA: Klasiki daoizma, V oblubljeni deželi (Rot), Premagovanje depresije (Gillett), Pet velikih (Trstenjak), Urejanje prostora in varstvo okolja (Pogačnik), Argentinski spisi (Brumen), Izgubljena utopija (Splichal), Pregled zgodovine Istre (Darovec), Mlademu učitelju na pot (Kunaver), Zakon o zadrugah s komentarji

ROMANI: Mlada nevesta (Benzoni), Nevarne igre (G. nter), Prevara (Roth), Mesto čudes (Mendoza), Kako smo preživeli komunizem in se celo smejali (Drakulič), Med srečo in svobodo - avstralski Slovenci o sebi (Čebulj)

KNJIGE ZA MLADINO: Skrivnost prepovedane votline (Blyton), Rezilo giljotine - zbirka Časovni stroj (Cover)

Kolektiv Knjižnice Makse Samsa sporoča, da bo v sredo, 2. septembra ob 16. uri izvedli žrebanje kviza "Kolumb in doba odkritij". Vsi udeleženci lepo vabljeni!

Kar se Janezek nauči, to Janez zna

V času prevrednotenja vrednot pogosto brskamo po polpretekli zgodovini in skušamo iz nje izluščiti kar je bilo dobrega, a pozabljenega, in kar bi se dalo danes ponovno koristno uporabiti. Tudi na področju vzgoje in varstva otrok starši postajamo bolj zahtevni, želimo, da bi vzgajanje otrok dobilo večji pomen in prednost pred varstvom.

V Sloveniji se že uveljavljajo za naše razmere še alternativne, za ostali svet pa že utrjene oblike vzgoje in varstva otrok. Vse več pa je privatnih vrtcev, ki začnajo na novo in se tako hitreje prilagajajo zahtevam časa.

Tudi v Ilirski Bistrici so se pojavile prve pobude za drugačen vrtec, zato sem obiskala JANJO DUJC in JANKA MUHO iz Ilirske Bistrice, ki sta hodila v predvojni italijanski vrtec.

Otroke, starejše od treh let so starši vozili v vrtec, ki še danes stoji v Župančičevi ulici, mlajše pa v "nido" (gneздо, jasi) v stavbo, kjer ima danes sedež veterinarska služba v Vilharjevi ulici. Sogovornika se spominjata, da so bile vse vzgojiteljice Italijanke (maestri Lina in Dorina), kuharica pa je bila Slovenka (Ivanka Dolgan - Fužova iz Topolca). V vrtcu je bilo tudi precej otrok železničarjev Italijanov. Skupine so bile po spolu in starosti mešane, v vrtcu sta vladala red in disciplina.

Vsak otrok je imel svoj stolček, "siček" (pomajšana pločevinasta vedra), pločevinasto zalivalko ter kovinske grabljice, lopatko...z lesenimi držali, s katerimi so pridno obdelovali lasten kotiček na cvetličnem vrtu. Tako ni bilo pravega razloga za prepir.

Janko Muha se spominja, da so se po prihodu v vrtec umili (tudi zobe s krtačko, ki jo je dal vrtec), Janja Dujc pa, da so se vsako jutro postavili v gosji red in čakali, da so jim v kljun vtaknili ribje olje na sredici kruha. Oblečeni so bili v belo-modro pepita predpasniček z velikim belim ovratnikom in izvezenimi znakom, ki se je ponovil tudi na vrečki in obešalniku.

Risali so z barvnimi svinčniki, s prsti ali škarjami oblikovali včasih prav zahtevne izdelke iz papirja (npr. "rotoline", ki so jih spleтали iz dolgih papirnatih trakov), poslušali pripovedovanje pravljic... ter vsak dan odšli na sprehod v naravo (proti Dragi).

Sogovornika se ne spominjata, da bi bili otroci v vrtcu agresivni, kričavi, nervozni... K temu je veliko prispeval način dela (stalna zaposlitev in "treba je bilo ubogati"), pa tudi to, da v vrtec otroci niso prihajali neprespani in sitni. V vrtčevo varstvo so prihajali ob osmi uri, ne pa tako kot danes, ko nekatere otroke pripeljejo že ob pol šestih in so ob osmi uri, ko v vrtec prihajajo še zadnji otroci, že utrujeni.

Janja Dujc in Janko Muha sta ugotovila, da je življenje v vrtcu sicer potekalo v skladu s takratno ideologijo italijanske oblasti, da pa jima je kljub temu pomenil dobro izhodišče za življenje. Pridobila sta delovne navade, ročne, spretnosti,

sposobnost vztrajati... vse te lastnosti pa sta še utrjevala v nadaljnjem šolanju na samostanski dekliški šoli (drugo leto bomo minilo 50 let od ustanovitve šole) oziroma na neke vrste kmečki šoli v Trnovem.

Dragica Prosen

Janko Muha s "sičkom" in zalivalko italijanskega vrtca

Skupinska slika varovancev in italijanskih vzgojiteljic (slika iz arhiva J. Muhe)

Kulinarika, glasba in nekoliko zgodovine

Kaj pa je zdaj to, boste pomislili. Preberite, pa boste videli, da so lahko na videz tako različni pojmi še kako povezani. Tegale pisanja sem se lotil po "listanju" teleteksta (15.8.), ko sem prebral izjavo ministra Kouchnerja, da se bodo pogoji življenja v taboriščih po Bosni izboljšali. Fant se zares trudi: verjetno bo najprej popestril vsakdanji dolgčas z organiziranjem družabnih večerov s plesi in podobnim in bo tako tiste podhranjence, ki so jih prikazovali na TV (naj vas zdrav videz stražarjev ne prevara, saj gre tudi pri njih za hude bolezenske znake - avitaminoza pač), morda prepričal, da se bodo lotili srbskega pasulja, ki so ga zavračali (vztrajno so zahtevali nekakšen bosanski lonec) in, jasno, postali skorajda živi skeleti. Vrlji Francoz je tudi sicer obljubil ogromno humanitarno (oprostite, človekoljubno) pomoč Zahoda, tudi če bi v tistih krajih ostal en sam Musliman. Dal pa je tudi vedeti, da nevarnih igrač, kot so pokalice in petarde, Bosanci ne bodo dobili, saj bi se lahko Srbi zelo užalili, kar ni preveč vpljudno.

Sicer pa so slednji sklenili, da ogromnih količin orožja in streliva, ki zaradi teže grozi, da se bodo deli tim. Jugoslavije in Bosne dobesedno vdrti ter povzročili katastrofo, ne bodo zmanjševali na dosednji dokaj primitiven način, to je s streljanjem na bosanska mesta. Dobili so namreč kupca, ki bo vso šaro odpeljal in

rešil problem. SANU je dala pobudo, naj bi denar, ki bi ga Bosanci morali uporabiti za popravilo tarč, to je svojih hiš, po novem načrtu neuporabljen, darovali v imenu prijateljske Jugoslavije lačnim Somalcem. Dobrica se je zoperstavil in se namrdnil: "Daleko je sunce", Sloba je spet ponovil znameniti: "Malo morgen", končno pa so mnenja uskladili in se odločili za nakup ogromnih količin fižola, ki ga bodo verjetno podarili Makedoncem in Šiptarjem. Sloveniji ga ne ponujajo več, saj smo jim lani s težavo dopovedali, da smo krompirjevci, in da njihova hrana pač ni za naše želodce.

Pa še ena iz teleteksta: letalonosilka Saratoga se je vrnila v Jadransko morje. Pozabili so dodati, da gre za odprtje nove redne proge

Neapelj-Jadran-Neapelj, ki bo obratovala enkrat tedensko. Vozovnice bodo prodajali pri ES ali NATO ali OZN ali ZDA ali pri kom drugem, to ni še natančno dogovorjeno. Kakšne vrste turizem bo to, se tudi še ne ve. Upati je, da ne bodo kakšne zakuhali.

Sedaj pa k drugi temi današnjega diskurza - glasbi, in to iz domačih logov: koncert tenorista Sava Pugla v atriju na Vidmu. Lep glas, čudovite melodije, enkratno in prijetno presenečenje. Marsikomu so se oči orosile. Tudi meni. Skoraj na glas pa sem pričel jokati od ganjenosti, ko sem začel opazovati

publiko: mimogrede sem naštel 28 inženirjev, 38 učiteljev (od teh jih je nekaj že v "penziji", a tudi tri ravnatelje, štiri direktorje z vodji računovodstev (brez tajnic). Zaradi direktorjev sem dobil kompleks krivde, saj sem jih potihoma velikokrat krivil, da jih zanima samo šport, ali celo samo en segment le-tega: lov, in da jim kultura ne "leži". Štejem dalje: kakih 14 pomembnih "privatnikov"... skoraj vsa bistriška intelektualna in finančna smetana.

Morebitnim zlonamernežem sporočam, naj teh ugotovitev nikakor ne poskusijo povezovati z vsebino znane Kersnikove povesti, pisane natančno pred 99 leti, saj se zgodovina ne ponavlja. Glede lova pa bi dejal, da ga kot statusni simbol niso začeli uveljavljati šele v času bratstva in enotnosti, temveč veliko prej, še v prazgodovini.

Od "resne" glasbe preidimo na nekoliko širše dožemanje te umetnosti. Sedim tako s prijetno družbo pred Baladurjem. Kar naenkrat "glasba" jakosti 120 decibelov, ki prihajajoča iz kakih šest ropotajočih škatel - mizernih motorčkov. Imam občutek, kot da se bodo ropotulje vsak hip od napora razpočile. Razočaran nad sabim okusom današnje mladine, saj ga ni čez "muziko" kakšne 1600-kubične Honde, Suzukija ali česa podobnega, se malodušja znebim šele naslednji popoldan na Brinškovem klancu, ko s kakšnih 120 kilometrov na uro

CENJENIM STRANKAM NUDIMO:

- pisarniško opremo in inventar
- talne obloge in lamelne zavese
- atestirane brezžične alarmne naprave
- finančni konzalting, knjigovodske storitve
- telefonske centrale, telefone in telefakse Panasonic
- poslovno svetovanje za ustanavljanje podjetij
- storitve izvoza in uvoza blaga

**PRILOŽNOSTNO DELO
ZA DIJAKE IN ŠTUDENTE**
posreduje
MLADINSKI SERVIS
Tel.: 81 - 576

pribrzi "tapravi" aparat (zagotovo doma registracije, žal si številke nisem ogle dal, še manj pa zapomnil, saj je vizualni in zvočni vtis preglobok). Ob priliki izrekam temu poznavalcu lep umetnosti in športa najiskrenejšo čestitko.

In kako popraviti "tozadevno" starij Starši naj mladoletnikom polnoletnikom kupujejo zares kakovostno robo, tako da bomo tudi mi lahko poslušali koncerte za 16 odličnih motorjev v 10 krogih okoli Bistrice. Prepričan sem, da policija ne bo sitnarija saj je eden od predmetov na njihovi strani tudi Uvod v osnove estetike.

Končujem z razmišljanjem o zgodovini genetiki. Na univerzi Yale (ZDA) znanstveno dokazali, da ni niti sledu kakšni genetski povezavi prebivalcev današnje Grčije s starimi Heleni. Povzeta raziskava je bilo popolnoma balkansko obnašanje sedanje vlade večjega dela prebivalstva. Ameriška vlada bo od OZN zahtevala, da Grčija dovoli več uporabe sedanjega imena države. Osebnost bom tudi jaz zahteval, ZDA se morajo preimenovali v Združene države Indijancev in (pretežno evropske) pritepenec, Velika Britanija pa postane Mala Britanija (njene veličanstva kraljice Viktorije pač že davno ni več).

Dimitrij Bonano

KSP
ILIRSKA BISTRICA

ProVITA°

Inženiring d.o.o.
66250 Ilirska Bistrica
Adamičeva 4
tel. 067/41-820

MLINOTEST

Za lepše Sviščake

18. julija so se na pobudo oskrbnice Planinskega doma na Sviščakih privikrat zbrali lastniki počitniških hišic. S pomočjo gozdarjev in planincev so postavili novo ograjo ob cesti, ki pelje po dolini. Gozdarji bistrškega GG so prispevali ves les, lastniki vikendov pa lastna delovna sredstva. Gramoz so napeljali delavci bistrške komunale, ki so tudi uredili poti.

Se spreminja

Da se naš odnos do narave spreminja, je kljub vsemu očitno. Prek javnih del na Komunalni zaposleni fantje so očistili strugo Bistrice, podjetje Hidro Koper pa je med prvimi v Sloveniji na mostovih čez reke postavilo opozorilne table "Varujmo vode".

Skladišče talnih oblog

Ilirija na objavljen prispevek o propadajoči gostilni Triglav ni odgovorila, morda lahko pričakujemo odgovor na vprašanje, ali ni škoda, da tako lep lokal v Vojkovem drevoredu služi za skladišče talnih oblog.

NAŠ KOMENTAR

Snežnik je že opozoril na nekaj lepotnih napak našega mesta: bivša gostilna Triglav, onesnaženost potoka Bistrica, stara sodnija. Takšnih kotičkov je še veliko. Vsaj nekatere bomo še obesili na "oglasno desko" našega časnika. Spregovorili pa bomo tudi še o tistih, o katerih smo že kaj napisali, pa se ni nič spremenilo. Namen našega pisanja in slikanja je ravno v tem, da bi kdo kaj spremenil - pa ne le neposredno omenjeni, temveč še kdo, ki mu je podoben. Naše mesto ne kaže zadovoljive zunanje podobe, za to pa niso krive le vsakokratne občinske oblasti, temveč z njimi na čelu skoraj vsi. Vse se namreč začne s pometanjem pred lastnim pragom. Dopadljivo bomo urejeni takrat, ko bomo očedili lastno nemarnost.

Od vselej smo pač bili na narodnostni slovenski meji, toda sedaj smo še na državni. Smo prvo mesto na tej strani meje in vtis, ki ga dobi kdorkoli, ki se "sprehodi" skozi mesto po cesti ali železnici, je vtis o državi, v katero vstopa, in o nas vseh. Žal ni čutiti, da bi se v nas zaradi tega dejstva kaj premaknilo. Nekaj posameznih prebliskov še ne obeta pomladi.

Snežnik jo bo skušal klicati, priključimo pa jo lahko samo vsi skupaj. Na čelo tega zbora klicarjev pa seveda ne sodi naš časnik, temveč naše mestne oblasti, ki bodo morale zborovsko taktirko nekoliko trdneje zgrabiti v roke. Štiridesetletne oblastne apatičnost v teh rečeh ni mogoče prenašati tudi v prihodnje.

Za uredništvo
Ivko Spetič

Doklej še odpad ob parku?

Surovina, podjetje za zbiranje odpadnih materialov, je pred leti od pristojnih oblasti dobilo res idealno lokacijo - tik ob parku in v neposredni bližini križišča ob vstopu v mesto z reške smeri. Podjetje ni zaradi tega seveda nič krivo, deluje tam, kjer mu je bila lokacija odkazana. Če mu kaj očitamo, je to premajhna skrb za urejenost svoje deponije in tudi neposredne okolice.

Videti pa je, da je podjetje odprlo svoj "obrat" onkraj železniškega mostu pred mostom čez potok Bistrica. Idealna priložnost, da se tja preseli tudi matično podjetje in s tem prispeva k lepotni sanaciji tega dela mesta.

Kdo je pristojni organ na našem županstvu, da takšnih in podobnih stvari ne vidi, samoiniciativno in ustrezno ne ukrepa? Pričakujemo, da bo to storil vsaj sedaj in od Surovine zahteval preselitev na novo lokacijo, ki jo je podjetje v bistvu že samo nakazalo.

GRAFIKA
GRAFIKA
ILIRSKA BISTRICA

NANIZANKA: za čisto občino (3 del)

Fotografirali smo zabojnik v bližini sedeža bistrške enote podjetja "Surovina" in poiskali pojasnilo za ta primestni "okras" pri vodji podjetja, g. Vojku Kalcu.

Kontejner je na mestu, kjer stoji danes, že pred meseci (leti?) odložil neki zasebnik. Ljudje so izkoristili priliko ter

vanj in obenj začeli odlagati smeti, odrabljeno belo tehniko, "štrmace", idr. Delavci surovine so odpadke pridno pospravljali, končno pa so uvideli nesmiselnost nikoli dokončanega početja in opustili svoj dober namen. Odpadki se zato kar kopičijo in "vpijejo": "Kje je komunalni inšpektor?"

Pogled z občinskega okna

Nadaljujemo z iskanjem fasad, ki središču mesta ne nudijo ravno turistično atraktivne podobe. Tokrat objavljena

"gleda" na Bazoviško ulico in se "spogleduje z občino".

ARPA

SODAVIČARSTVO JELŠANE d.o.o.
PROIZVAJAMO

SADNE SIRUPE

POMARANČA, MANGO, TROPIC, LIMONA,
BOROVNICA, JELŠANKA (aromatizirani sirup)

**SIRUPE ZA GOSTINSKE AUTOMATE
BREZALKOHOLNE GAZIRANE PIAČE**

JELŠANE 14, 66250 IL.BISTRICA ☎ 067/88-004
067/88-023

oraj
TIK TAK

IRENA KOŽMAN

Cankarjeva 8

66250 IL Bistrice

Telefon (067) 81059

"...da se ti srce ustavi!"

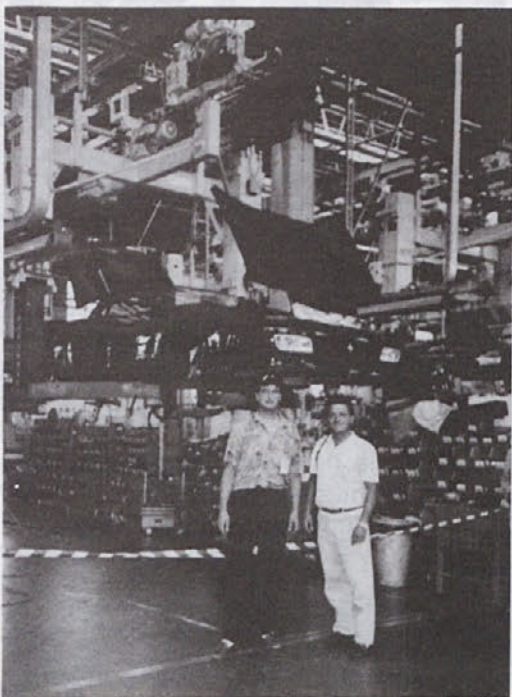
Verjetno še ne veste, da imamo v Bistrici tudi Ferrari klub. Ne sicer čisto pravega, pa vendarle. Za resen klub bi moralo približno 20 članov zbrati lep kup denarja (lir) in si nabaviti enega od Ferrarijevih dirkalnih konjev. Tako so bistriški Ferrarijevi "funovci" zaenkrat le podružnica kluba iz Monfalconeja, katerega predsednik je gospod Valerio De Griggis.

Člani bistriške podružnice kluba so se do sedaj udeležili dirk formule v Imoli, Monzi in na Madžarskem, kamor naj bi 16. avgusta ponovno odšli. Pohvalijo se tudi s tem, da je v Imoli dirkač Nigel Mansel ob prejemu pokala in brizgu šampanjca slovenske (bistriške) navijače še posebej pozdravil. Bistričani so slovensko zastavo namreč nehote namestili ravno na tisti del zaščitne ograje, izpod katere je na vozišče curljala voda, in kjer je med dirko zarotiralo šest vozil.

Monfalconski prijatelji so Bistričane povabili na ogled Ferrarijeve tovarne v Maranellu pri Milanu. Egon Kljun, Rajko Jenko in Vladimir Juršinovič so se 4. julija vabilu odzvali in med prvimi Slovenci obiskali Ferrarijevo carstvo. Pravijo, da se na ogled tovarne čaka tudi po šest let, zahvaljujoč se svojim italijanskim kolegom pa so na vrsto prišli brez čakalne dobe. Ogledali so si proizvodno linijo, ki jo enkrat letno odprejo za izbrane firme, muzej, kjer so razstavljeni modeli vozil od najstarejšega pa do zadnjega - "friziranega" F 40 (340 km/h, 630 konjev). Trije iz vsakega od sedmih

avtobusov obiskovalcev, ki so izlekli najkrajše slamice, pa so lahko sedli v "testa rosa" in zaokrožili po poskusni progi. Po ogledu jih je "mati italijanske kuhinje", dežela Emilia, seveda tudi primerno pogostila, vzdihljajev pa s tem ni bilo konca, saj... tako kot otroci iz okolice tovarne čokolade niso lačni te dobrote, tako tudi v okolici Ferrarija jeklenih lepotev kar mrgoli.

Dragica Prosen

Rajko in Egon ob proizvodi liniji v Ferrarijevi tovarni (Slika V. Juršinovič)

Pod šotori v Črnem dolu

Od približno 40 podgorskih tabornikov se jih je 20 udeležilo svojega prvega samostojnega tabora v Črnem dolu. Opremo so jim posodili bistriški kolegi, pod šotori na lepi črnodolski jasi ob nekdanji Vilharjevi koči pa so preživeli sedem avgustovskih dni. Starešina tabora je bil IVAN HRIBAR-MAJK, taborovodja pa BRANKO ULJAN. Povedala sta, da Podgorcem očitno bolj "leži" taborjenje v gozdu, saj so se prejšnjih obmorskih taborjenj z Rodom Snežniških Ruševcev udeleževali le posamezniki. Živeti v naravi (gozdu) je danes poseben izziv in doživetja so veliko bogatejša.

Program taborečih v Črnem dolu je vseboval spoznavanje novosti taborništva, ki se vrača k nekaterim osnovnim načelom skavtstva, spoznavanje gorskega kolesa, lokostrelstvo, igranje odbojke in drugih športnih iger... povzpeli pa so se tudi na Snežnik.

Poleg tabornikov iz Zabič, Podgraj in Kutežvega pa so blizu Zabič taborili tudi taborniki Roda črni mrav iz Ljubljane, ki so tabor po svojem odhodu "posodili" še Društvu za preventivno in prostovoljno delo in organizaciji Lilit iz Ljubljane ter malim beguncem iz ljubljanskega zbirnega centra na Roški.

SNEŽNIK

Ustanovitelj: Borislav Zejnullović
Izdajatelj: Grafični atelje
Glavni in odgovorni urednik:
Borislav Zejnullović
Uredništvo: Ivan Špetič predsednik,
Franc Gombač, Sergij Šlenc,
Ester Mršnik, Stojan Šestan,
Novinarka: Dragica Prosen
Lektorica: Helena Rosa
Naslov uredništva:
II. Bistrica, Bazoviška 40
tel. fax: 067/81-297
Tisk in oblikovanje:
Grafični atelje
Naklada: 1300 izvodov

Na taborjenju ob Soči

Med 20. julijem in 1. avgustom smo osem kilometrov nad Bovcem (Lepena pri vasi Soča) na razpolago dobili precej velik, raven in lep teren. Postavili smo centralni tabor, kjer so živeli in delali medvedki in čebelice, ločen tabor so imele grče (novo ime za klubovce), svoj tabor pa so si postavili tudi gozdovniki in gozdovnice (bivša kategorija TT). Uredili smo si tiskarno, fotolaboratorij ter kiparsko delavnico. Mč so ob prostem času obiskali Muzej 1. svetovne vojne, ogledali so si izvir Soče, Krnska jezera... Gozdovniki in gozdovnice so bili popolnoma samostojni; poleg taborniškega programa (gozdne šole) so kuhali, izdelovali razne pionirske objekte, se preizkušali v hribolazenju, odbojki... in ko jim je zavrelo, so se osvežili v Soči, ki je imela borih 12 stopinj Celzija. Zvečer smo se vsi skupaj zbrali ob tabornem ognju ali pa smo organizirali nočne igre.

Miloš Barbiš-Meso

Šport in šah

LOKOSTRELSTVO

ANDRAŽ ČELIGOJ je na državnem prvenstvu FITA v disciplini compound med 25 konkurenti dosegel 4. mesto (1277 krogov). Tekmovanje je bilo v soboto, 1. avgusta, na Jesenicah.

NOGOMET

NK Transport in NK Plama sta že konec julija pričela s pripravami članskih ekip za novo prvenstvo. Po reorganizaciji lig obe moštvi nastopata v Enotni primorski ligi. Zaradi reorganizacije bo v konkurenci 14 ekip. Prvo srečanje bo NK Transport odigral že 30. avgusta z NK Korte v Ilirski Bistrici, medtem ko bo NK Plama gostoval v Gažonu.

KOLESARJENJE

ZTKO Ilirska Bistrica bo prvo nedeljo v septembru (6. 9.) organizirala 3. ŠPORTNOREKREATIVNO KOLESARJENJE Z GORSKIMI KOLESI. Tudi letos bo udeležence vodila približno 35 kilometrov dolga pot po snežniških gozdovih s startom ob 9. uri in ciljem med 12. in 13. uro na Mašunu.

BALINANJE

Balinarji BK Termoteknika (Planinc) so v juliju dosegli nekaj odmevnih rezultatov. Dvojica STOJAN TORJAN in PRIMOŽ RENKO je na državnem prvenstvu 4. in 5. julija v Ljubljani osvojila 3. mesto. Posamežno pa sta igralca STOJAN TORJAN in ANTON FABEC dosegla 2. oziroma 3. mesto.

ŠAH

2. državnega prvenstva za mladince v Radovljici se je od 17. do 27. julija udeležil SIMON KERMA iz Šahovskega kluba Ilirska Bistrica. Na koncu tekmovanja je delil odlično 4. - 6. mesto. Obenem je dosegel naziv mojstrskega kandidata ter s tem sodi med perspektivnejše mlade šahiste v Sloveniji.

Zdravko Debevc

Gozdovnica Tina Šepce med streljanjem z lokom

TORIS

PROIZVODNJA - TRGOVINA - STORITVE d.o.o.

Rozmanova 19, II. Bistrica
TEL., FAX 067/41-630

PRODAJALNA:

VSE ZA KMETIJSTVO IN VRTNARSTVO
KRMILA, GNOJILA, SEMENA,
ZAŠČITNA SREDSTVA.....

NOVI STROJI IN KOMISIJSKA PRODAJA
KMETIJSKE MEHANIZACIJE

primorje
ajdovščina

ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA
CENJENIM STRANKAM LUDIMO:

Vse vrste gradbenih in mizarskih storitev
asfaltiranje, montažne hale.

Prodajamo vse vrste betonov,
pesek, mivko in vse vrste
betonskih izdelkov.

Izposojamo gradbene odre
in opažni material.